

לפני 25 שנה

כותרת "דמויות של פושעים בינלאומיים" את דיוקנו של אהוד אבריאלי (איבראל), לשעבר פוסק-השופט ושגריר ישראל ב"צ'כוסלובקיה", שאם היה נילכד בידי הקומוניסטים בפראג, יכול היה "להודות במצפון שלם ברוב ההאשמות שיוחסו לו...". סופר "העולם הזה" בארצות-הברית דיווח על אורח חייהם של ימאים ישראלים רבים לשעבר, שפרשו מציי-הסוחר אחרי שכירת "מרד הימאים" וירדו לארצות-הברית. במדור "הקורה מיוחדת" דיווח "העולם הזה" על מפא"י שהדחה את ראש עיריית הדרה, הודו כרמן ***, שהסתבך בשערוריה כספית, וזאת למרות שהיועץ-המשפטי לממשלה, חיים כהן, לא מצא די הוכחות להעמדתו בדיון.

בשער הגליון: נשיאה השני של מדינת ישראל, יצחק בן-צבן.

גליון "העולם הזה" שראה אור לפני 25 שנים בדיוק, הקדיש כתבה מפורטת שהשתרעה על 5 עמודים, שתיארה את תהליך בחירתו של יצחק בן-צבן לנשיאה השני של מדינת ישראל. ב"מדור "קורא יקר" הביא עורך השבועון סיקור על תגובות ה"עיתונות העברית לפצצה שהתפוצצה שכוע קודם לכן במשרדי מטרחת השבועון ופצצה את הקורן הנראסי, רוש: "פולם" ה"אטמני האשים את, העולם הזה" כעיתון השמאל, החותר תחת יסודות המדינה, קבע שעורכו גרוטיים ממגלים ובוגדים, הזמין את קוראיו להכותם עד כי יעברו לעולם הבא * . הפועל הצעיר" קבע לעומת זאת, בפשטות עלאית ש"העולם הזה" הוא שופרה של, תרות, שערס' עיתונם של פועלי אגודת-ישראל, גילה שהקולם הזה" הוא המשך ישיר של, השמירמר', העיתון האנטי-שמי שתרם את תרומתו להריגת ששה מיליונים יהודים, ודבר, עיתון הגון ואחראי, פירסם מאמר על כמה טורים בו גילה לקוראיו שעורך, העולם הזה" הוא פנעני שמכר את השקפותיו תמורת משרה ומשכורת קבועה...".

השבוע לפני 25 שנים, המשך "העולם הזה" לסקר את הדמויות שמעלו מאחרי הקלעים ב"משפטי פראג", והביא ב"גליון

"העולם הזה" 789 תאריך 11.12.52

כל מקום להשערות מסוג זה. אופיו של צבא ההגנה נקבע לצמיתות, והוא נקבע על ידי בן-גוריון.

ביקורים

הרעש היה איום

מיפגשם של אנשי ירושלים עם תקופת האטום היה מפתיע ביותר. רעש מנועים מחריד, שאינו דומה לשום רעש אחר בי עולם, החריד את כל תושבי הבירה. ה" מנועים היו שייכים למסוסי סילון של הצי האמריקאי, שערכו טיסת-נימוסין מעל לעיר העתיקה הירדנית ואגב כך סטו במיקצת, וערכו ביקור חרנימוסין גם בירושלים הישראלית.

רק בודדים, שראשם היה מופנה בדרך מקרה כלפי מעלה, ראו את הטיסת ה" אמריקאית באחד הימים בשבוע שעבר. ה" אחרים שלא הביטו לשמים, שמעו את ה" רעש הגדול וכאשר הפנו מבטם לרקיע, לא ראו מאומה. המטוסים כבר היו רחוקים משם, והותירו מאחריהם את הרעש ה" מחריד ופיות פעורים בתימהון.

עוד השאירו המטוסים מאחריהם: שמעונו ברחוב כי צלחות מעופפות עולם אחר נחתו בירושלים.

נהג משאית שפסץ ממכוניתו, קיר בית-הקברות, וביקש מחסה בצל ילדי גן-ילדים, שלא התרגשו כלל. הסבר, מפי יהודי עבדקן, איש שכו" גאולה: "האמריקאים שלחו את המטוסים כדי להבהיל את המיסתננים".

במצב לא פחות בלתי נעים נימצא מישר רדיהתוך הישראלי. הוא הודיע ברבים כי כל מטוס זר שיטוס בשמי ישראל, יירה ללא רחמים. האמריקאים נדו בראשם ב" צר, והודיעו כי לא התכוונו כלל לפגוע בריבונות ישראל.

אנשים

כשנשאלה חברת הכנסת אסתר רזאי-נאור* מדוע לא תצביע בעד יצחק בן-צבן הסבירה: "הוא לא מושך אותי. הייתי מעדיפה עלם צעיר ולא מפא"י."

כאשר שב שלמה לורנץ, ח"כ אגודת ישראל מביקורו לחוץ-לארץ, אמר לעיתונאים: "המטרה העיקרית לנסיעתי היתה גיוס תרומות מאוהדינו שם. במאבקנו נגד גיוס הבנות הדתיות לצבא נזדקק ב" כסף רב."

בגליון הארץ התפרסם מאמר סני ציוני מאת שליחו המיוחד של העיתון, עמוס אילון. אילון, אחד מהכותבים שבי דיגלו של עורך ומ"ל העיתון גרשום שוקן, נישלה לאירופה בקשר למישטט מרדכי אורן. תחנתו הראשונה היתה וינה, משם שיגר את הכשורה הראשונה (שצוטטה בכותרת הראשית לכתבתו) כי הוא נמצא במרחק 250 קילומטר מאורן. אם יצליח בימים הקרובים להגיע למינכן שבאזור האמריקאי של גרמניה, יוכל ל" שגר מאמר סנסציוני עוד יותר בשם 200 קילומטר מאורן."

*** אמו של מזכיר הממשלה הנוכחי, אריה נאור.

הקיבוץ המאוחד וחולצת נאסוס * קץ הרמטכ"לות של יגאל

ידין * מטוסי סילון ראשונים מעל ירושלים * ה"סקופ" המוזר

מפרקות

הרקולס במעק כנפיים

היו ימים בהם הקיבוץ המאוחד דמה במעשיו להרקולס הגיבור. בארץ כולה לא היה שני לו. אולם הוא שכח מה היה סופו של איש האגדה היווני.

אלמלא שכח היה זוכר כי היה זה סוף עגום מאוד. הרקולס ציווה על נאסוס, ש" היה חציו אדם וחציו סוס, להעביר את אשתו אל מעבר לנהר. נאסוס התעלל ב" אשה. הרקולס הסיק את המסקנה: הוא פגע בנאסוס בחץ מורעל. כנקמה נתן נא" סוס את חולצתו לאשה. וזו המורה, אהה להרקולס. כשלבש אותה הניחה, נכח ל" דעת שהיא שורפת את עורו, אלא ששוב אינו יכול לפסטה. ביאושו הטיל את עצמו למדורה.

כשלבש הקיבוץ המאוחד את החולצה המפ"מית לפני שדוש שנים, קרה לו בדיוק אותו הדבר. החולצה שרפה את גופו. אולם הוא לא יכול עוד לפשט אותה מבלי להוריד את עורו. היה ברור כי ה" סילוג במס"ם יגרום לסילוג בקיבוץ ה" מאוחד. סילוג שני כזה (אחרי פרישת אנשי מפא"י מן הקיבוץ) היה יכול להסתיים רק כמו התקפילב שניה: במות החולה.

לכן שמח הקיבוץ המאוחד כשגרם עניין מרדכי אורן**** לזעזוע בקיבוץ הארצי של השומר-הצעיר. הגוף הקיבוצי השני ב" מפ"ם. סברו אנשי הקיבוץ המאוחד: ה" טעם ייפרדו גם אנשי השומר-הצעיר ממה שנה. שני האירגונים הקיבוציים יתסלגו יחדיו מן האגף השמאלי הקיבוצי, ותישמר שלמות הקיבוץ.

אולם ביתניים גילה גם השומר-הצעיר, שקל ללבוש חולצה מלהסיר אותה. השפעות של משה סנה הפכה מכרעת בקיבוצים הצעירים. מאיר יערי ביקש להתייצב ב" גלוי לימין מרדכי אורן ולהפיר את מרות הקומאינסורם****. אולם הוא גילה שהק" בוך-הארצי שוב לא יילך אחריו בשלמותו, כפי שעשה משך דור שלם. הוא הוריד את דגלו כדי לשמור על אחדות הקיבוץ. ה" קדושה בעיניו מכל הצהרה חולסת.

"לפועלים אין מה להמסיד, מלבד כבי ליהם" אמר קארל מארכס. אולם כמעט לכל מנהיגי מפ"ם היה מה להמסיד. האיש ה" אחד שהיה מסוגל ללכת בדרכו עד הסוף, כי עליו לא רבצה אחריות לשלמותם של קיבוצים, היה משה סנה. לבו היה סמוך ו" בטוח שהוא יהיה הצוחק האחרון. הקיבוץ המאוחד קיבל החלטה ציונית תוקפנית ב" מינוסו בשפיים בשבת. השומר-הצעיר ניסה לנסח בכנס שני משרה שתשביע את רובו של מחנה המהפיכה, מבלי לפגוע בכבש

* קביעה שלא מנעה כעבור שנים את מערכת העולם הזה לאפשר לעורך סולם ד"ר ישראל אלדד, להשמיע דיעותיו על דפי השבועון.
** כיום שגריר-נווד מיוחד מטעם שר" החוץ משה דיין.
*** אביה של יו"ר אירגון נשים נעמת (אמהות עובדות) נאוה ארד.
**** איש הנגות מפ"ם שנידון למאסר של 16 שנה בפראג.
***** אירגון הגג של המפלגות הקומוניסטיות בעולם שמפ"ם היתה מקורבת אליו.

הציוני. שניהם חיפשו מוצא שיציל אותם מפילוג — ומהרס קיבוציהם.

צבא

דגל מיד ליד

מרדכי מקלף, הרמטכ"ל השלישי של צה"ל, חייל בפלוגות האש של אורד ויני גייט, מיגור בצבא הבריטי (שם עבר כמעט את כל הקורסים האפשריים) ומג"ד ברא" שית מלחמת העצמאות, הידוע כצעיר שק" דן ונזח לבריות. תכונה זו מהווה את ההבדל בין הרמטכ"ל היוצא לרמטכ"ל ה" ניכנס. יגאל ידן נחשב לקצין-המטה ה" מוכשר ביותר של צה"ל בימי המלחמה. אך כמפקד וכמעצב-דמות אין הוא יכול להשתוות לאישים מסוגם של יגאל אלון ושמואל אבידן. אך כאיש התיכונן אין למעלה ממנו.

יגאל התנגד. כשעלה יגאל למקום הראשון, לפני כשלוש שנים, לא היתה גישתו הצבאית בחזקת נעלם. מאז ראשית הוויכוח ההיסטורי על אופי ההגנה, כשר התייצבו יצחק שדה, ישראל גלילי ומשה סנה כנגד בן-גוריון, יעקב דורי ויוסף אבידן, נימנה יגאל ידן (או שליטו של דורי) עם מחנה בן-גוריון בכל זאת, כשר נתמנה רמטכ"ל, פעמה בין אלופי הפלמ"ח שהתפוררו התקווה כי ינסה ליצור משרה מעשית בין שתי הגישות**. תקווה זו התבדתה.

עם מסירת הדגל למרדכי מקלף שוב אין

* תקווה שהתבססה על הידיעה שייגאל ידן וחיים לטקוב הביעו בשיבה החכר" עת דינה שלילית על הצעתו של בן-גוריון לפרק את מטה הפלמ"ח.

בן-צבן בוחר בן-צבן

בזה אחר זה ניגשים חברי הכנסת ל" קלפי, משלשלים את פתקיהם פנימה. יוסף שפרינצק, היושב-ראש, מפנה את ראשו הצדה כשיצחק בן-צבן ניגש להצביע. בוחר בעצמו, כפי שעשו גם מיתחריו. מזכיר הכנסת רוזי קורא את רשימת השמות. בפניה הימנית למטה, ליד שולחן הממשלה, יושבים מרדכי נרוק, המועמד השני, שקיבל בהצבעה השלישית, את קולות הדתיים. הציונים הכלליים וחירות. לידו: משה שפירא.